Tema
13. novembar, 2021. 00:00

(2)

ISTORIJA: O majoru Peru Tujovom Vukoviću iz Pipera

Borac za pravo, čast i slobodu Crne Gore

Fragmenti iz života, stradanja i patriotizma istaknutog junaka, komandira (majora) crnogorske vojske i vojnog komandanta, zelenaša, ustanika, čuvenog komite, političkog emigranta i suvereniste opjevanog u pjesmi »Sloboda ili smrt« R. Dedovića

PA

Komandir (major) crnogorske vojske Pero Tujov Vuković

Portal Analitika
Izvor

Jedan od najznačajnijih crnogorskih ustaničkih i komitskih, zelenaških vođa u borbi za slobodu i suverenost Crne Gore i crnogorskog naroda, a protiv velikosrpske okupacije i nasilne aneksije Crne Gore od kraja 1918. i decenijama potom, bio je komandir (major) crnogorske vojske **Pero Tujov Vuković** iz Pipera.

Komandir Pero Vuković opjevan je u pjesmi »**Sloboda ili smrt**«, autora **R. Dedovića,** napisanoj u Marselju decembra 1919. godine.

Stihovi posvećeni komandiru Peru Vukoviću glase:

»Crnogorske gledajte junake/

Kad budete išli put Pipera/

Čuvajte se Vukovića Pera/

Komandira koji čete vodi/

Stražu čuva zemlji i slobodi«

i plemenskog kapetana, iz Pipera, sela Đurkovići, zaseoka Vukovići. Na Cetinju je završio Oficirsku školu. Kao oficir crnogorske vojske učestvovao je u balkanskom ratu (1912-1913) u rangu komandira čete u operacijama za zauzimanje Skadra.

Učesnik je i Drugog balkanskog rata (1913) i bitke na Bregalnici u rangu kapetana crnogorske vojske. U Prvom svjetskom ratu (1914-1916), do pada Crne Gore pod austro-ugarsku okupaciju, bio je kapetan crnogorske vojske i komandant Piperskog bataljona.

Istakao se junačkim ratničkim držanjem i podvizima u borbama na Kalinoviku i Troglavu i drugim vojištima kao oficir crnogorske vojske tokom Prvog svjetskog rata. Nosilac je crnogorske zlatne "Obilića medelje", koju mu je ukazno dodijelio **kralj Nikola.** Bio je nosilac najviših crnogorskih službenih odlikovanja: Danilovog ordena, zlatne crnogorske medalje za hrabrost itd.

Nakon pada Crne Gore pod austro-ugarsku okupaciju, Pero Vuković interniran je i zatočen u logor Boldogason u Mađarskoj, iz kojega se

zajedno s drugim crnogorskim oficirima, dok okupatorske srbijanske (srpske) vlasti ne obave posao prisajedinjenja Crne Gore Srbiji.

Srpska vojska i bjelaši zapalili su njegovu porodičnu kuću sredinom 1919. u Piperima

Pošto je bio žestoki protivnik uništenja crnogorske države i nacionalne slobode Crnogoraca, kao i odluka koje je izglasala lažna i veleizdajnička tzv. Podgorička skupština 26. XI 1918. godine, Pero Vuković je jedan od glavnih organizatora i vođa crnogorskog ustanka na prostoru Podgorice i okoline januara 1919. godine.

Nakon neuspjeha ustanka, Pero Vuković je zajedno sa **Đurom Vučinićem**, narodnim poslanikom i komandirom i **Stevom Vučinićem**, kapetanom, emigrirao u Italiju 14. januara 1919. godine. U Italiji je Pero Vuković, u prvoj polovini 1919. godine, unaprijeđen u čin komandira crnogorske vojske i odlikovan medaljom, spomenicom Božićnog ustanka »Za pravo, čast i slobodu Crne Gore«.

vojnika predvođenih komandirom **Krstom Z. Popovićem**, radi ponovnog podizanja naroda na ustanak i vođenja ustaničkih oslobodilačkih borbi protiv okupacije i nasilne aneksije Crne Gore i protiv ugnjetača crnogorskog naroda.

Ministar vojni Kraljevine SHS general **Stevan Hadžić** u dopisu predsjedniku Vlade KSHS od 14. septembra 1919. godine piše i to da je »**pre mesec dana došao od bivšeg Kralja Nikole major Pero Vuković iz Pipera u Nikšićki okrug, sa većom sumom novca i porukom da su Amerikanci, Englezi i Italijani zagarnatovali povratak Kralja Nikole i vaspostavljanje Crne Gore**«.

Srpska vojska i bjelaši zapalili su njegovu porodičnu kuću sredinom 1919. godine u Piperima.

Komandir Pero Vuković je u Crnoj Gori od sredine 1919. godine djelovao kao komitski vođa i jedan od glavnih organizatora ustaničkog pokreta kako u Piperima i okolnim područjima, tako i u Rovcima, Martinićima, Župi Nikšićkoj, Pješivcima, Ozrinićima i Morači.

U svojstvu oficira i komitskog borca za pravo, čast i slobodu Crne Gore, Pero Vuković je bio jedan od tvoraca i potpisnika predstavke, koju su 42 crnogorskih ustaničkih vođa, iz šume 24. septembra 1919. godine uputile kraljevskom crnogorskom konzulu u Italiji **Veljku Ramadanoviću**. U njoj se govori o stanju u Crnoj Gori, borbama crnogorskih ustanika i komita sa srpskom vojskom, žandarmerijom i bjelašima, teroru kojeg okupacione vlasti sprovode nad crnogorskim narodom, u kojoj se protestuje protiv politike Saveznika u odnosu na Crnu Goru, te u kojoj se zahtijeva da srpska vojska napusti Crnu Goru.

Miloš Radulović iz Komana, crnogorski ustanik, komita i patriota koji je bio uhapšen odstrane režima, na saslušanju kod Načelnika Okruga Cetinje, kazao je da je sa **Savom Čelebićem** bio u šumi sve do 28. avgusta 1919. kad se predao vlastima.

On tvrdi, u toj izjavi, da je Savo Čelebić ostao u Stavoru sa grupom od 20 ljudi, komita i da održava veze sa kapetanom **Dušanom Vukovićem** i oficirom **Jovanom Nikolićem**.

Radulović. Tvrdo da Savo Čelebić ima namjeru da ostane u Stavoru dok se ne ukaže mogućnost da **»izađe iznad Nikšića i tamo se sastane sa majorom Perom Vukovićem i komitskim vođom Radojicom Nikčevićem«.**

Miloš Radulović navodi da **Pero Vuković ima družinu od 500 komita**.

Vođe crnogorskog narodnog ustanka su 20. septembra 1919. godine, sa svojega zbornog mjesta, sa planine Vojnik, obznanile Proglas, u kojemu su, uz ostalo, istakli i ovo:

»Na mjesto onih starijeh tirjana javio se iz Beograda nov, još gori tirjanin i dušmanin naše slobode i napretka, oličen u dinastiji Karađorđevića i njegovim kupljenim slugama, a zaogrnut odeždom lažnog demokratizma. Bezbrojni su zločini, strahovito je nasilje koje je počinio ovaj novi demon jugoslovenstva. Nema danas svetinje, koja nam nije pogažena. Ubistva, najgroznija razbojništva, uništenje imovine, paljevine naših kuća, pokolj nemoćnih staraca i nejači, nasilje na nezaštićene ženskinje, interniranje, uzimanje taoca, mučenje i davljenje po policijskim podrumima i strašno morenje glađu do smrti,

im sloboda njihova bude ukradena! Crna Gora mora biti vaspostavljena u potpunoj njenoj slobodi i državnoj nezavisnosti. To će biti makar koliko današnja borba bila duga i krvava«.

Proglas su potpisali: **Milisav Nikolić**, bivši potpredsjednik Crnogorske narodne skupštine, major **Krsto Popović,** major **Ivan Bulatović,** major **Savo Čelebić, Živko Nikčević**, sekretar I klase Ministarstva, major **Marko Vučeraković,** major **Pero Vuković,** pješadijski kapetan **Niko Kašćelan** i pješadijski kapetan **Milo Leković.**

Oficir Pero Vuković se tokom decembra 1919. godine nalazio u društvu sa komitskim vođama **Dragišom Bojovićem**, **Novicom Ž. Radovićem** i **Vukom Stojovićem** u selima đe su nastanjeni bratstva Vlahovići i Bulatovići, đe je, prema službenim izvještajima organa okupacione vlasti, tada bilo oko 100 crnogorskih komita pod oružjem okupljeno.

Prema izvještaju Komandnata mjesta u Podgorici 15. decembra 1919. godine dostavljenom Komandantu Zetske divizijske oblasti **Milošu Mihailoviću** navodi se da se 42 Pipera odmetnulo u komite. Oni su poslali

Pipere«, odnosno, da udare na okupacione trupe stacionirane u Piperima.

Tokom decembra 1919. godine Pero Vuković je bio veoma aktivan u Rovcima u pogledu mobilizacije crnogorskih ustanika i komita sa ciljem da se podigne ustanak protiv okupacione vlasti na tome području. Tada je u Rovcima bilo oko 600 pobunjenika. U Rovcima Pero Vuković je bio sa komitskom grupom od 45 ljudi u prvoj polovini januara 1920. godine.

Crnogorski komandir **Petar Lekić** iz Seoca (Crmnica) u izvještaju crnogorskoj Vladi, poslatom iz Medove 20. januara 1920. godine govori, pored ostalog da mu je major **Vojin Lazović** javio da je 15. januara 1920. u Kastrate stigao komandir **Pero Vuković** sa 12 drugova. U tome izvještaju, uz ostalo, komandir Petar Lekić tvrdi da je u sporazumu s majorom **Rajnićem** odlučeno da se u Medovu pozovu »**komandiri Vojin Lazović, Pero Vuković i Marko Vučeraković, kao i Savo Raspopović, radi saglasnosti i radi uređenja daljeg organizovanja**«.

Oni su se okupili na poziv komandira Petra Lekića i majora Rajnića i organizovali

ustanika »**protivu Srbijanaca i naših izroda**« i napisali izvještaj o stanju u Crnoj Gori, što navodi komandir Petar Lekić u svome raportu ministru **Milu M. Vujoviću** iz San Đovani Di Medua od 27. januara 1920.

Nekolicina istaknutih crnogorskih ustanika, gerilaca, komita, patriota i junaka su, u ime svih ustaničkih vođa i ustanika u Crnoj Gori, iz San Đovani di Medua, 26. januara 1920, u jednom pismu upućenom crnogorskom ministru finansija gospodinu **Milu M. Vujoviću**, koji se tada nalazio u Rimu, a u kojemu su sadržani i zahtjevi crnogorskih ustanika Kraljevskom Ministarskom Savjetu u progonstvu, u Neju, kod Pariza, u Francuskoj, naglasili i to da su »**Ubijeđeni u uspjeh naše pravedne stvari, gorostasno cijenići: da je čast, sloboda i nezavisnost naše domovine iznad svega. Od te ideje samo smrt može nas razdvojiti i ništa drugo; za tu ideju borimo se neprestano**«. Pisali su to komandir **Petar Lekić**, komandir **Vojin Lazović**, komandir **Pero Vuković**, pješadijski kapetan **Milo Leković**, kapetan **Božo Bećir** i poručnik **Savo Raspopović**.

Vučerakoviću o stanju u Crnoj Gori iz Medove 15. marta 1920. godine.

U tome službenom izvještaju navodi se, između ostalog, i stanje **»neprijateljskih snaga u našoj domovini«**, i , uz ostalo, konstatuje da je pukovnik **Stojan M. Popović »komandant svih protivustaničkih organizacija u Crnoj Gori«**, kao i to da je **»na najbrutalniji način izvršen čin ugušenja ustanka u Katunskoj nahiji«.**

Po njihovom svjedočenju, okupacioni bataljoni i čete po crnogorskim plemenima i selima živjeli su na teret i trošak seljaka, te su crnogorski stanovnici od strane osvajačkih trupa »**tijem i paljevinom kuća, batinanjem itd. primoravani da sami moraju tražiti i dovoditi na predaju ustanike, a naročito uskraćivati ustanicima svaku pomoć u ishrani i ma kakvoj vezi jer gdje se god mogne dokazati da je ustanik imao prijem kod koje kuće s mjesta mu se kuća zapaljuje, imovina opljačka a familija zlostavlja i goni u tamnicu**«.

Ističu, pritom, da se ovaj metod gonjenja ustanika primjenjivao na teritoriji Katunske

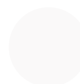
Kad je Pero Vuković ponovo emigrirao u Italiju 1921. godine, bio je, a to je bio i prilikom ranije emigracije u Gaetu 1919, jedan od vodećih oficira u strukturi crnogorske vojske u egzilu. Bio je komandant u rangu komandira Prvog bataljona crnogorske vojske, u kojemu je bilo 470 Crnogoraca, od toga 448 oficira, među kojima 39 majora, 26 kapetana i 383 poručnika i potporučnika.

Iz političke emigracije komandir Pero Vuković se vratio u KSHS, nakon amnestije, 1927. u rodne Pipere. Politički i ideološki je od tada pripadao Crnogorskoj stranci (federalistima) tokom čitavog perioda trajanja KSHS/Kraljevine Jugoslavije. Sarađivao je sa crnogorskim komunistima u borbi protiv režima KSHS/Kraljevine Jugoslavije, a boreći se za prava i slobodu Crne Gore.

Umro je 25. decembra 1955. godine.

Ovo su samo fragmenti iz života, stradanja, patriotizma, borca »Za pravo, čast i slobodu Crne Gore« istaknutog junaka, komandira (majora) crnogorske vojske i vojnog komandanta, zelenaša, ustanika, čuvenog komite, političkog emigranta i suvereniste **Pera Tujova Vukovića** iz Pipera.

NOVAK ADŽIĆ

PERO TUJOV VUKOVIĆ

ZA PRAVO, ČAST I SLOBODU CRNE GORE

PROČITAJ JOŠ...

Stručnjaci tvrde: Ljekovi protiv korone nikako nijesu zamjena za vakcinu

Sukob navijača u Mostaru, najmanje jedna osoba povrijeđena

Demokrate: Živjelo slobodno Cetinje i majka Crna Gora!

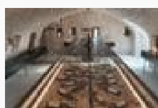
Komentari (2)

Želite li da podijelite Vaše mišljenje sa drugim čitaocima? Napišite komentar i započnite diskusiju.

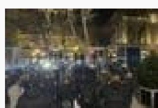
Dodaj komentar

Najnovije | Najčitanije

Prezentovana i degustirana vina...
13.11.2021. 18:37

U Beogradu počeo skup „Mural mora...
13.11.2021. 18:20

Grafiti "Cvijeta Srebrenice" i natpisi...
13.11.2021. 18:10

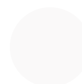

Crna Gora domaćin dva evropska...
13.11.2021. 18:02

DPS Mojkovac: URA niže autogolove
13.11.2021. 17:50

PRIKAŽI SVE

analitika

Literatura

In firme

Novi proizvodi

Adresa

 19. decembra 5 81000 Podgorica

 +382 67 204 700

 portalanalitika@t-com.me

Analitika

Impresum

Arhiv

Kontakt

Marketing

Uslovi korišćenja

Mapa sajta

Facebook app policy

Predstavljamo

Igor i Vlado podcast

Extra TV preporuka

Savremena karijatida